

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 39.

Lýsingarprísir fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 29. september 1945.

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

19. árg.

**Er tað bara gjørt fyri at verja ein peningaspekulant
uttan mun til, um fólkid harvið tapir milliúnur og
verður bundið til eina dýrtíð, ið hevur nívt tey ringast
stillaðu í samfelaginum til jarðar?**

Fólkaflokksmenn vita.

at Bretar segdu, tá ið samráðst
var við teir um peningaskipanina í
fyrstani, vit vóru hersettir av teim-
um, at tað ikki bar til at nýta
sterlingpund sum gjaldoyra í Fø-
royum og

at teir hava sett bann fyri allari
útflytan av pundum til Føroyar.

Fólkaflokksmenn vita.

at sterlingpund eins og allur
peningur í síni náttúru er inter-
nationalur og eingin nationalur
dýrgripur sum teir nú lástast at
vilja vera við.

Fólkaflokksmenn vita.

at tey pundini, ið vit hava selt
fisk fyri, ikki eru føroysk, men
bretsk; og

at vit tessvegna onga ávirkan
hava á teirra virði og als ikki
kunnu flyta tey heim til okkara
og goyma og varðveita tey sum
ein órørligan dýrgrip, men megu
neyðast við at fáa ávisur frá
Bretum, at vit í Bretlandi kunnu
fáa verur um tær eru til sølu —
fyri okkara fisk uppá so og so
stórt pundsvirði.

Fólkaflokksmenn vita.

at tær ávisur, vit eiga uppá
pundsvirði, hava verið goymdar og
varðveittar av amtinum danska
stats og nationalbankans vegna
soleiðis, at tað altíð stendur til
okkara at kunna keypa verur í
Bretlandi uppá tað pundsvirði, ið
ávisurnar ljóða uppá, og

at vit fáa hesar pundsvirðis-
ávisur fyri tær krónur, ið eru
gjaldoyra her á landi.

Fólkaflokksmenn vita ti.

at tað einasta, ið hendir við-
vikjandi nýtsluni av pundsvirðis-
ávisunum, tá ið danska kr. verður
gjaldoyra aftur í Føroyum, er, at
vit eisini fyri danskar krónur
kunnu keypa pundsvirðisávisur til
keyp í Bretlandi.

Fólkaflokksmenn vita.

at tað hevur onga minkandi
ávirkan á okkara atkomu til pund-
svirðisávisur, at danski national-
bankin sjálvur yvirtekur umsiting-
ina og goymsluna av okkara pund-
svirðisávisum istaðin fyri amtið, ið
hevur gjørt tað á statsins og
bankans vegna, tí

teir vita,

at eingin minni enn forsetis-
ráðharri Buhl statsins vegna skrift-
liga hevur tryggað okkum Føroy-
ingum, at vit til eina og hvarja
við fyri okkara krónur kunnu fáa
pundsvirðisávisur at keypa fyri tað,
ið vit kunnu fáa og okkara hugur
stendur til, skip, maskinur, verur
o. a. m.

Fólkaflokksmenn vita.

at tað nú er endaliga avgjert,
at amtmaðurin sambært stillings-
fullmakt sína við undirskrift síni
hevur kunnað bundið, »hefte«,
bæði stat og nationalbanka, og
at staturin og nationalbankin tí
juridiskt eru bundnir til at taka
eina føroyska krónu fyri eina
danska, sjálvt um tað føroyska
krónan hevur 15% minni virði
(keypievni).

Fólkaflokksmenn vita.

at talan var um, at danski
statur hevði latið okkum fingið
tvinnar kostir at velja í:

annaðhvørt nú at gera upp so-
leiðis, at vit fóru yvir til ta
donsku kursina 19,34 og staturin
betalt okkum munin ímillum virði
á teim 60—70 milliúnur, vit hava
fingið til avlops undir krignum, og
virði á 60—70 milliúnur danskum
krónum = 9 til 10,5 milliúnur, frá
hverjum tó skuldi verða drigin
kursjavnjargrunnurin, ið liggur
um 1,5 milliún.

ella at avgera at standa við
kursini, vit høvdu, 22,40, hava
okkara egnu krónu og gera statin
og nationalbankan leysan frá skyld-
uni at gjalda okkum kursmunin
uppá 7,5 til 8,5 milliúnur.

Staturin og nationalbankin vildu
nevnliga ikki verða bundnir til at
gjalda eitt beinleiðis tilskot uppá
c. 3 kr. fyri hvert sterlingpund,
Føroyingar í eina óvissa langa
framtið koma at tjena.

Fólkaflokksmenn vita.

at skipanin yvir til kursina 19,34
og felagskrónu ber teir fyrimunir
við sær,

at allar tær c. 70 milliúnur, ið
vit hava fingið til avlops, við tað
sama fáa eina keypikraft uppá
c. 80 milliúnur,

at alt tað, ið vit keypa, verur,
skip, maskinur o. s. fr. verður 15%
biligari uttan mun til hvaðani tað
er,

biligari uttan mun til hvaðani tað
er,

at tað hjá fólki harvið verður
15% biligari at liva,

at arbeidarar og allir, ið lenthir
eru eftir pristalskipanini vilja koma
at vinna tað aftur, ið teir taptu
við at lénin ikki fór upp fyri enn
1/2—1/4 ár aftaná, at prisirnir vóru
upp farnir, vinna tað aftur á tann
hátt, at vøurnar fara niður 1/4 ár
áðrenn lénin fer niður,

at tað biligara tilfarid og mink-
andi útreiðslur vilja gera okkum
betri kappingarferar, eggja monnum
at seta arbeiði á stovn, arbeiði, ið
dýrtíðin hevði gjørt ómøgulig,

at vit uttan valutaroks kunnu
ferðast til og frá Danmark, liva og
vera í Føroyum og Danmark
okkurát sum vit hava hug til,
líkasum vit uttan valutaroks kunnu
bestilla frá og keypa í Danmark
fyri peningin vit eiga, og at vit
kunnu gera hetta uttan at missa
minsta sindur av rætti og megu-
leika til at fáa pundsvirðisávisur at
keypa fyri í Bretlandi.

Fólkaflokksmenn vita.

at ein isolerað føroysk króna
fyri tað fyrsta bert kann keypa
innanfyri Føroyar uttan valutaroks
og harnæst ber við sær, at vit
einans verða at kunna keypa frá
til og teim londum, vit selja til,

at vit við eini isoleraðari føroysk-
ari krónu vilja verða skild burtur
frá allari samvinnu við Norðan-
landini, tí vit hava so litið at selja
til tey,

meðan vit við felagsvalutu við
Danmark hava atgongu til at fáa
aðra valuta enn tess lands, vit

selja til, hvat ið við okkara
keypimeguleika út um Føroyar—
Danmark og pundslondini.

Fólkaflokksmenn vita.

at javnaðarmenn eru so nógv
hugaðir sum nakar fyri at gera alt,
ið gerast kann fyri at veita okkum
stórst møgulega kvotu í Bretlandi,
og

at teir ikki hava verið við til at
gera nakað, ið kann minka um
kjansinar hjá okkum at selja fisk
í Bretlandi. Teir hava tvørtur-
ímóti roynt at gjørt sitt allrabesta
fyri at verja okkara sölurættindi.
T. d. himpraðust teir ikki í minutt
við at fara inn í sterlingbólkin, ið
knýtti okkum í handilssamvinnu
við Bretland, tann sterlingbólkin,
sum fólkaflokkurin á tað harðasta
mælti ímóti.

Men tá ið so er státt:

Hvi hevur fólkaflokkurini við
køldum blóði borið fram millum
menna tey ósannindi,

at talan hevur verið um, at vit
javnaðarmenn hava verið við til at
ávreiða Føroyar,

at vit javnaðarmenn hava verið
við til at taka tað fíggarliga
grundarlagið undan Føroya tjóð.

at vit hava verið við til at
steingja fyri samhandli við Bret-
land,

at vit hava verið við til at for-
koma okkara fiskaselulíkindum í
Bretlandi?

Er tað bara gjørt fyri at verja
ein peningaspekulant uttan mun
til, um fólkid harvið tapir milliúnur
og verður bundið til eina dýrtíð,
ið hevur nívt tey ringast stillaðu
í samfelaginum til jarðar?

**So kvikir, so kvikir
eru fólkaflokksmenn
at skerja arbeidarin;
men at nøra um sjálvan seg,
tá er einki óført.**

Ósing og gøtur — tað er slóðin
ið liggur eftir fólkaflokkssoddunum,
hvar teir so enn fara fram.

Tað er so aldeilis tað sama,
hvat javnaðarmenn enn gera fyri
at bæta um lívikorini her á landi,
so skulu gølumenninir við ósingum
og reingjanum antin gera tað til
einkis ella til »landskadiligar« gerð-
ir, landasvik ella eitthvørt annað;

men so við og við gongur tað
kortini upp fyri fólki, at hesin
ósingarpolitikkur teirra einans er
peningamanna og stórmanna sjálv-
verja.

Hygg nú peningastøða okkara.
Th. Petersen hevur síðan kriggs-
byrjanina sjálvkravdur spælt »finans-
expertur«. Hann hevur tíðliga og
seint á fundum, í bløðum og enn tá